

GHESAURUS

Tanulmányok
Szentmártoni Szabó Géza
hatvanadik születésnapjára

Szerkesztette
CSÖRSZ RUMEN ISTVÁN

rec.iti
Budapest • 2010

A kötet megjelenését támogatta

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzata

és a szerzők

A borítón látható portré 2007 áprilisában készült Nyizsnyij-Novgorod városában, a moszkvai Magyar Kulturális Intézet szervezésében létrejött Balassi-program sorozat alkalmával (fotó: Csörsz Rumen István)

© Szerzők, 2010.

ISBN 978-963-7341-86-1

Kiadja a *rec.it*i, az MTA Irodalomtudományi Intézetének recenziós portálja
[Borítóterv: Meszlényi Attila](http://rec.iti.mta.hu/rec.it</p></div><div data-bbox=)

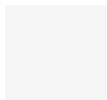
Tördelés: Csörsz Rumen István

Kötetterv, képszerkesztés: Szilágyi N. Zsuzsa

Kontrollszerkesztés, korrektúra: Földes Zsuzsanna

Latin szövegek korrektúrája: Lengyel Réka

Nyomda és kötészet: Print&Go Nyomda

Tartalom

Tabula gratulatoria	5
Tabula Gesa (Thuróczy Gergely)	6
A' GHESAURUS	7
Móser Zoltán	
gyevicsánakmozizolitólneteleken	9
Virágh László – Balassi Bálint	
Vitézek karjokkal. Amatorum carmen de virgine Margareta	15

ÁLOM, ÁMOR, MÁMOR (Álom, szerelem és házasság a régi Magyarországon)

Szabados György	
Ünődbeli asszony. A turulmonda újraértelmezésének két ellenpróbája	23
Dobozy Nóra Emőke	
Álom és álmatlanság az <i>Árgirus</i> históriájában	35
René d'Anjou	
<i>A Szerelmes Szív könyve</i> (Le Livre du Coeur d'amour épris) (Kakasy Judit fordítása)	43
Maurer Zsuzsanna	
Nuptam probam, piam, pudicam, prudentem, pecuniosam. <i>A res uxoria</i> és a <i>respublica litteraria</i>	49
Orlovsky Géza – Bene Andrea – Juhász Milán	
<i>A Csalárd Cupido</i> kétes hitelű második éneke	59

ÖLTÖZNEK BÉ AZ ERDŐK (A középkor magyarországi irodalmából)

Horváth Iván	
Magyar versek: mi vészett el?	83
Hubert Ildikó	
<i>A Pannóniai ének</i> XVIII. századi másolatai – és a belőlük levonható következtetések	99
Szathmári István	
Miről árulkodik a <i>Pannóniai ének</i> nyelve és helyesírása?	105
Sarbak Gábor	
Gyöngyösi Gergely, 1472–1531. Correctio correctionis	115

BÖLCS DEÁKI NYELV
(Humanizmus és neolatin irodalom, XV–XVII. század)

Szilágyi Emőke Rita	
Ajánlás bécsi módra. Enea Silvio Piccolomini ajánlólevele Johannes Trösterről Vitéz Jánosnak 1454 nyarán	125
Csehy Zoltán	
Parodia Virgiliana: oppositio in imitando	133
Dalloul Zaynab	
Bollók János: <i>Asztrális misztika és asztrológia Janus Pannonius költészetében.</i> Recenzió	143
Domokos Gyöngyi	
„Quod negotium mihi datum...” A <i>Rerum ad Agriam Anno M.D.LII. gestarum brevis Narratio</i> keletkezéstörténete	151
Gömöri György	
Dudith-bejegyzések korabeli emlékkönyvekben	157
Kulcsár Péter	
Szepsi Csombor Márton: <i>Disputatio physica de metallis</i>	161
Bajáki Rita	
Parodia ajándékba. Poétikatörténeti adalék	177
Bartók István	
Hamisítvány vagy hiteles adat? Szenci Kertész Ábrahám latin–magyar grammatikája	183
Kilián István	
Andreas Sartor: <i>Cubus poeticus</i>	191

AZ ÚR GOMBOS KERTÉBEN
(A XVI. század magyar irodalmából)

Amedeo Di Francesco	
Szkander bég a XVI–XVII. századi magyar irodalomban. Barletius – Bogáti Fazakas – Zrínyi	197
Parádi Andrea	
Históriás énekek a <i>Magyar Athenasban</i>	215
Voigt Vilmos	
Két ajtószárny két tokban. A <i>Régi Magyar Irodalmi Szövegyűjtemény</i> két kötetéhez	219
Ambrus Katalin	
„Kertekben és mezőkben gyönyörködöm”	233

TOLLE, LEGE
(A reformáció magyar irodalmából)

Fekete Csaba	
...vonyonnan oregbitetek, es emendaltattatak...	
A <i>Várad</i> i énekeskönyv (1566) „szerkesztése”	247
Vadai István	
Vallásos könyörgés a XVII. század elejéről	271
P. Vásárhelyi Judit	
Szenci Molnár Albert Biblia-kötetei	281
Csorba Dávid	
Debreceni ünnepszentelés a XVII. században	287
Petrőczy Éva	
Egy magyar puritán „bestseller”. Pápai Páriz Imre: <i>Keskeny út</i>	291

A MAGYAR AMPHION ÉS ÖRÖKSÉGE
(Balassi Bálint és Rimay János)

Kiss Farkas Gábor	
Rab és szolga	309
Fazekas Sándor	
Adalékok Balassi költészetének néhány kérdéséhez	317
Pap Balázs	
Az <i>Istenes Énekek</i> margóira	335
Jankovits László	
Az elme éle és bársonya. Adalékok Rimay Balassi-elogiumának értelmezéséhez	343

KESERGŐ KIS MINERVA
(A XVII. század magyar irodalmából)

Lovas Borbála	
A rókatárgy, avagy egy aesopusi mese a hitvitázók tollán	349
Pesti Brigitta	
„Kegyes patróna asszonyaink” Női mecenatúra Magyarországon a XVII. század első felében	359
Kovács Zsuzsa	
„Igen szép komédia egy neve titkolt ártatlan római császárnérúl”. Egy elveszett régi magyar dráma nyomában	369

Szörényi László	
<i>A Szigeti veszedelem</i> az európai hősköltemény történeti szövegösszefüggésében	373
Laczházi Gyula	
„Kétséges az vége...” Gyöngyösi István Kemény-eposzának értelmezéséről (Vázlat)	381
Szelestei N. László	
Wesselényi Ferenc nádor imakönyve	389
Maczák Ibolya	
Mennyei és pokolbéli Pandorák. Egy motívum két arca a régi magyarországi irodalomban	395
H. Hubert Gabriella	
Radvánszky János kódexe (Stoll 127. sz.)	401

LEGYEN MINDEN DALUNK EGY-EGY VIGASZTALÁS
(A XVIII–XIX. század magyar irodalmából)

Pintér Márta Zsuzsanna	
A bor a régi magyar színpadon	413
H. Kakucska Mária	
„Tudod e, Jó Pajtás! miben áll boldogság?” Elegy-belegy dolgok az Orczyakról, avagy mindenki mindenkivel összefügg (Leibniz után szabadon)	427
Ratzky Rita	
Rövid portrék Petőfi Sándor rokonságáról	433
Hamvas Levente Péter	
Petőfi sírja Szebenben? Perújrafelvételi javaslat egy régi ügy kapcsán	445

AD NOTAM
(A magyar énekelt vers történetéből)

Kőszeghy Péter	
Énekvers/szövegvers – a vers létmódja	459
Lantos Szabó István	
Adalékok Tinódi dallamainak értelmezéséhez	469
Csörsz Rumen István	
Balassi Bálint egyik lengyel nótajelzésének dallamcsaládja	477
Bódiss Tamás	
A kolozsvári és debreceni énekeskönyvek dallamai a mai református énekeskönyvben	489

KÉPEKET IS ÍRHATUNK (Ikonográfia)

Kerny Terézia	
Szent László hódolata Szűz Mária előtt (XIV–XIX. század)	515
N. Kis Tímea	
Adalékok a XVI. századi erdélyi protestáns nyomtatványok illusztrációihoz	541
Szabó András	
A szerző arcképe. Portré és irodalom a magyarországi protestáns késő humanizmusban	551

ÁZSIÁNAK FÖLDE (Keleti kultúrák magyar kapcsolataiból)

Sudár Balázs	
A török költészet kisebb hódoltsági emlékeiből	567
Ács Pál	
<i>Iter Persicum</i> . Kakas István utolsó követútja a Kaszpi-tenger mellé (1603)	577
S. Sárdi Margit	
Aksamszeddín univerzális gyógyszere	585
Buda Attila	
Japán magyarországi befogadásának kezdetei	589

UNOKÁINK LEBORULNAK (Magyar irodalmi kultusztörténet (XIX–XX. század))

Bognár Péter	
A versidom-vita célja és funkciója	601
J. Újváry Zsuzsanna	
Egy elfelejtett Balassi-kutató a XIX. századból	607
Boda Miklós	
Márki Sándor és Janus Pannonius. Hiányzik hat sor az elfelejtett búcsúvers-fordításból	615
Jankovics József	
Az irodalmi társaságok mint a Gyöngyösi-kultusz ápolói	625

SZENTMÁRTONI SZABÓ GÉZA (SZABÓ GÉZA) műveinek bibliográfiája	639
---	-----